

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobce

J. P.

zastoupený advokátem Mgr. Miroslavem Krutinou,
se sídlem Vyšehradská 423/27, Praha 2,

proti

Finanční arbitr,

žalovanému

se sídlem Legerova 1581/69, Praha 1,

o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu

takto:

- I. Žalovaný je povinen vydat rozhodnutí v řízení vedeném pod sp. zn. FA/SR/ZP/613/2017 a to ve lhůtě 90 dnů od právní moci rozsudku.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 10 228,-Kč do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce žalobce advokáta Mgr. Miroslava Krutiny.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Podanou žalobou se žalobce domáhá ochrany proti nečinnosti žalovaného v řízení o návrhu žalobce vedeném pod sp. zn. FA/SR/ZP/613/2017, již spatřuje v počínání žalovaného, který do současné doby nerozhodl o návrhu žalobce podaného dne 8. 6. 2017

II. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

2. Jak žalobce uvedl v podané žalobě, dne 8. 6. 2017 byl podán návrh na zahájení řízení, které žalovaný zahájil pod sp. zn. FA/SR/ZP/613/2017, dne 19. 7. 2017 žalovaný vyzval žalobce k odstranění nedostatků návrhu na zahájení řízení, což žalobce učinil vyjádřením ze dne 24. 8. 2017, následně žalovaný vyzval žalobce výzvou ze dne 19. 12. 2017 k seznámení se s podklady pro vydání nálezu a to dne 24. 1. 2018, neboť ve věci shromáždil podklady nutné pro rozhodnutí. Poté však zůstal žalovaný v uvedené věci po dobu více než čtyř měsíců zcela nečinný.
3. Žalobce vyzval žalovaného k opatření proti nečinnosti dne 15. 6. 2018, avšak bezvýsledně.
4. Žalovaný s podanou žalobou nesouhlasil, jak uvedl ve vyjádření k podané žalobě, žalobce se v posuzované věci domáhá vydání bezdůvodného obohacení z částečně neplatné pojistné smlouvy a tvrdí, že si s ním pojišťovna řádně nesjednala poplatky a náklady, kterými v průběhu trvání smluvního vztahu neoprávněně snižovala kapitálovou hodnotu pojištění.
5. Žalobce je v řízení zastoupen advokátem, který vedle žalobce zastupuje nebo zastupoval více než 80 dalších spotřebitelů.
6. Žalovaný trval na tom, že v řízení postupuje aktivně a přiměřeně vzhledem ke smyslu institutu mimosoudního řešení sporu, své zákonem omezené příslušnosti, nástrojům a postupům, které mu umožňují procesní předpisy, jimiž je povinen se řídit a které se výrazně odlišují od procesních předpisů, předmětu sporu a jeho složitosti, a to s ohledem na problematiku investičního životního pojištění, počtu obdobných případů, kdy v současné době se jedná o několik set obdobných případů, (žalovaný vede více než 850 a řízení), a též s ohledem na to, co je pro jeho účastníky v sázce.
7. Spotřebitelé se ve valné většině případů domáhají určení neplatnosti pojistné smlouvy nebo její části až po několika letech od jejího uzavření, po celou dobu o pojistnou smlouvu nejevili zájem a nemají mnohdy ani v současné době, přestože jejich jménem je vedeno řízení před žalovaným.
8. Poté co žalovaný objasnil povahu a účel institutu finančního arbitra s tím, že hlavním úkolem finančního arbitra je mimosoudní řešení spor přistoupil k argumentaci ve věci samé. Žalovaný trvá na tom, že není v projednávané věci nečinný s odkazem na běh lhůt pro vydání rozhodnutí, jak je upraven v § 15 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi (dále jen „zákon č. 229/2002 Sb.“) a rovněž s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně rozsudek ze dne 31. 5. 2018, č. j. 9 As 36/2018-37. Žalovaný

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

trvá na tom, že lhůta podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb. počne běžet dnem, kdy žalovaný vyhodnotí úplnost spisového materiálu a tuto skutečnost projeví navenek tím, že vyhotoví a vypraví výzvu stranám sporu seznámením se s shromážděnými podklady.

9. Pro případ, že by Městský soud v Praze nenalezl důvod pro zamítnutí žaloby, žalovaný označil žalobu za předčasnou a nepřipustnou a navrhl, aby soud žalobu odmítl. Žalovaný uvedl, že žádost žalobce k opatření proti nečinnosti obdržel dne 15. 6. 2018, žalovaný vyzval žalobce, aby mu sdělil, zda postoupil pohledávku z pojistné smlouvy, která je předmětem sporu v řízení třetí osobě následně vyzval žalobce v podání osobního ústního vysvětlení dne 6. 12. 2018 za účelem projednání podmínek řízení předmětu sporu a případné možnosti smírného řešení sporu
10. Žalovaný připustil, že procesně pochybil, když o nevyhovění žádosti nevyhotovil usnesení podle § 80 odst. 6 správního řádu, trval však na tom, že žalobce podal žalobu dříve, než vyčerpal všechny prostředky k ochraně proti nečinnosti
11. Žalovaný dále namítl, že žalobci nenáleží právo na náhradu nákladů řízení a pokud by ve věci vydal nové rozhodnutí dříve, než soud o žalobě rozhodne, jsou dány předpoklady pro aplikaci § 60 odst. 7 s. ř. s. Žalobce ani jeho právní zástupce by neměli těžit z vlastního nepoctivého jednání

III.

Posouzení žaloby

12. Z obsahu připojeného správního spisu se podává, že žalobce podal dne 8. 6. 2017 návrh na zahájení řízení proti České pojišťovně a.s., se sídlem Spálená 75/16, Praha 1 (dále též jen jako „pojišťovna“), jímž se na základě uzavřené pojistné smlouvy č. 6928755618 domáhal aby, žalovaný rozhodl o povinnosti České pojišťovny a.s., vydat žalobci částku ve výši rozdílu mezi kapitálovou hodnotou pojistného nesníženou o neoprávněně odečítané poplatky a náklady a souhrnem skutečně přiznaného odkupného a mimořádných výběrů a zaplacení zákonného úroku z prodlení z této částky.
13. Žalovaný dne 19. 7. 2017 vydal oznámení o zahájení řízení a současně vyzval žalobce k odstranění nedostatků návrhu. Konkrétně vyzval žalobce, aby sdělil a doložil jaké předsmluvní a smluvní dokumenty mu byly předloženy před podpisem pojistné smlouvy, sdělil, zda před uzavřením pojistné smlouvy měl u České pojišťovny uzavřeny jiné pojistné smlouvy a uvedl důvody, které jej vedly k uzavření pojistné smlouvy. Dále vyzval žalobce, aby doložil jiné důkazní prostředky nebo důkazy, než u kterých požaduje, aby finanční arbitr uložil jejich předložení pojišťovně.
14. Žalobce doplnil podaný návrh podáním ze dne 23. 8. 2017.
15. Česká pojišťovna a.s., a opakovaně požádala o prodloužení lhůty k vyjádření a předložení spisové dokumentace; k návrhu se vyjádřila dne 11. 12. 2017.
16. Žalovaný dne 19. 12. 2017 žalobce vyzval k seznámení se s podklady pro vydání nálezů, s tím, že tak může učinit v sídle žalovaného dne 24. 1. 2018. Součástí sdělení je vyjádření žalovaného, že pokud po provedeném seznámení s podklady nevyplyne potřeba dalšího doplnění shromážděných podkladů žalovaný podle § 15 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb. vydá ve věci nález. Obdobná výzva byla učiněna vůči České pojišťovně s tím, že den pro seznámení se s podklady pro rozhodnutí byl stanoven na 25. 1. 2018.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

17. Dne 15. 6. 2018 žalobce zaslal žalovanému výzvu k přijetí opatření proti nečinnosti, neboť lhůta k vydání rozhodnutí marně uplynula.
18. Dne 23. 8. 2018 žalovaný vyzval žalobce, aby ve lhůtě 15 dnů sdělil, zda pojistnou smlouvu nebo pohledávky z ní plynoucí postoupil třetí osobě. K tomu se žalobce vyjádřil dne 19. 9. 2018.
19. Podle § 79 odst. 1 s.ř.s. *ten, kdo bezvýsledně vyčerpал prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení.*
20. Podle § 81 odst. 2 s.ř.s. *je-li návrh důvodný, soud uloží rozsudkem správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu, ne však delší, než kterou určuje zvláštní zákon.*
21. Podle § 15 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., *arbitr rozhoduje ve věci samé bez zbytečného odkladu nálezem, nejdéle však do 90 dnů od shromáždění všech podkladů nutných pro rozhodnutí; nelze-li ve zvlášť složitých případech, vzhledem k povaze věci rozhodnout ani v této lhůtě, lhůta se přiměřeně prodlouží, nejvýše o dalších 90 dnů. Arbitr účastníky řízení bezodkladně vyrozumí o prodloužení lhůty a její délce.*
22. Městský soud v Praze dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně. Klíčové pro posouzení věci je, zda žalovaný splnil povinnost rozhodnout ve věci samé ve lhůtě 90 dnů od shromáždění všech podkladů nutných pro rozhodnutí. Zákonem stanovená lhůta 90 dnů pro rozhodnutí vychází z článku 8 písm. e) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU ze dne 21. května 2013 o alternativním řešení spotřebitelských sporů a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (směrnice o alternativním řešení spotřebitelských sporů), který uvádí: „*výsledek postupu alternativního řešení sporu musí být k dispozici do 90 kalendářních dnů ode dne, kdy subjekt alternativního řešení sporu obdržel úplný spis stížnosti. U velmi složitých sporů může příslušný subjekt alternativního řešení sporů tuto lhůtu 90 kalendářních dnů na základě vlastního uvážení prodloužit. Strany musí být informovány o prodloužení této lhůty a o celkové době, do kdy lze očekávat, že bude spor ukončen.*“
23. Jak vidno, lhůta 90 dnů pro rozhodnutí se bez dalšího neodvíjí od okamžiku, kdy žalovaný obdržel od České pojišťovny vyjádření k návrhu a dokumentaci k uzavřené pojistné smlouvě, tedy ode dne 11. 12. 2017, neboť § 12 zákona č. 229/2002 Sb. ukládá žalovanému ve věci aktivně opatřovat důkazy (viz odst. 3), vyžadovat od účastníků řízení předložení veškerých důkazů na podporu jejich tvrzení (viz odst. 5) a je též oprávněn i bez návrhu ve věci nařídít ústní jednání (viz odst. 2 zákonného ustanovení). Položením rovnítka mezi počátek běhu 90 denní lhůty pro rozhodnutí běžící od shromáždění podkladů a obdržení vyjádření žalovaného a vyžádané dokumentace by byla prolomena zásada zakotvená v § 12 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb. tedy rozhodovat podle nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů. Na druhou stranu by však bylo v rozporu s požadavkem jednoduchého, efektivního, rychlého a levného způsobu řešení vnitrostátních i přeshraničních sporů, jak jej vytyčuje shora citovaná směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU (viz čl. 4 a 5 preambule), pokud by bylo ponecháno zcela na libovůli finančního arbitra, kdy pokládá shromažďování podkladů za dokončené. Takový výklad § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, jak jej podává žalovaný, by vyloučil možnost účastníků řízení domáhat se ochrany před nečinností finančního arbitra a

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

smysl řízení by se zcela vyprázdnil. Jak ostatně vyplývá i z důvodové zprávy k § 12 zákona: „procesní pravidla jsou volena tak, aby celé řízení co nejefektivněji směřovalo k co nejrychlejší nápravě ve prospěch stěžovatele v případě, že jeho žádost je oprávněná. Plní se tak *acquis communautaire* - požadavek na rychlost a efektivnost procedury.“ Právě účel a smysl zákona o finančním arbitrovi musí být podle názoru soudu vodítkem pro určení lhůty, od které se odvíjí zákonná lhůta pro rozhodnutí.

24. Jak vyplývá z již uváděného § 12 zákona, při svém rozhodování vychází arbitr ze skutkového stavu věci. Řízení před finančním arbitrem je tedy obdobně jako správní řízení obecně ovládáno zásadou materiální pravdy, není však vznesen požadavek na zjištění skutečného stavu věci, postačí objasnění skutkového stavu věci v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí, tedy prostého důvodných pochybností. K obdobnému závěru dospěl i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 5. 2018, č. j. 9 As 36/2018 – 37, v němž uvádí: „*finanční arbitr je povinen ukončit řízení o návrhu (§ 15 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění účinném od 1. 2. 2016) nejpozději do 90 dnů od okamžiku shromáždění všech podkladů v takovém rozsahu, který umožní učinit právní závěr o výsledku sporu. O počátku běhu devadesátidenní lhůty je povinen účastníky řízení bezodkladně vyrozumět.*“
25. Nejnověji k obdobnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 6. 2018, č. j. 4 Afs 110/2018-40, v němž mimo jiné uvádí: „*řízení před stěžovatelem (pozn. žalovaným) (podobně jako jiná správní nebo soudní řízení) lze rozčlenit do dvou fází. V první fázi dochází ke shromažďování podkladů, ve druhé fázi k jejich vyhodnocení a právnímu posouzení případu. Právě určení počátku, resp. konce, druhé fáze řízení je stěžejní spornou otázkou posuzovaného případu. ... Pro její řešení vychází Nejvyšší správní soud z toho, že účelem druhé fáze řízení je meritorní skončení sporu. V první fázi řízení stěžovatel obstará veškeré podklady nutné pro zjištění relevantního skutkového stavu a ve druhé fázi řízení je povinen věc skončit, v nejposlednější řadě vydáním autoritativního rozhodnutí (nálezů). Pokud tedy stěžovatel usiluje o nalezení smírného řešení sporu (k čemuž je podle § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi povinen a takto ostatně stěžovatel své poslání, jak plyne z kasační stížnosti, i sám chápe), musí postupovat tak, aby pro případ, že se mu smírné řešení nalézt nepodaří, nejpozději ve lhůtě 90 dnů od shromáždění všech podkladů nutných pro rozhodnutí rozhodl v řízení nálezem. Lhůtu stanovenou v § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi je nutné pokládat za nejzazší přípustnou lhůtu ke skončení věci. Logicky je k autoritativnímu rozhodnutí nezbytné přistoupit vždy tehdy, nepodaří-li se spor vyřešit smírným způsobem.*“
26. Z obsahu správního spisu však vyplývá, že žalovaný obdržel od pojišťovny vyjádření ve věci a dokumentaci dne 11. 12. 2017 a dne 19. 12. 2017 žalobce vyzval k seznámení se s podklady pro vydání nálezů, s tím, že tak lze učinit v sídle žalovaného dne 24. 1. 2018, resp. 25. 1. 2018, pokud měl za to, že dosud zjištěný skutkový stav neumožňuje vydat rozhodnutí, bylo jeho povinností ve věci postupovat aktivně, vyzvat účastníky k předložení dalších důkazů nebo nařídít jednání. Žalovaný však tímto způsobem nepostupoval, až dne 23. 8. 2018 žalovaný vyzval žalobce, aby ve lhůtě 15 dnů sdělil, zda pojistnou smlouvu nebo pohledávky z ní plynoucí postoupil třetí osobě, tento úkon, pokud jej měl za nezbytný, však žalovaný mohl učinit již v první výzvě žalobci k doplnění návrhu na zahájení řízení dne 19. 7. 2017.
27. Městskému soudu v Praze nezbývá, než konstatovat, že ode dne 19. 12. 2017 je žalovaný ve věci nečinný, což je v rozporu se všemi shora uvedenými principy a ve výsledku tento stav

významným způsobem zasahuje do práva žalobce na vyřízení věci bez zbytečných průtahů (čl. 38 odst. 2 Listiny).

28. Pokud jde o žalovaným namítanou nepřípustnost žaloby, je třeba konstatovat, že žaloba na ochranu proti nečinnosti správního orgánu není přípustná, pokud žalobce bezvysledně nevyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu (§ 79 odst. 1 s. ř. s.). V řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu lze považovat za řádné vyčerpání prostředku stanoveného k ochraně proti nečinnosti správního orgánu ve správním řízení ve smyslu § 79 odst. 1 soudního řádu správního i podání žádosti účastníka o uplatnění opatření proti nečinnosti učiněné již před uplynutím lhůty pro vydání rozhodnutí ve smyslu § 80 odst. 3 věta druhá správního řádu, pokud je již ke dni podání této žádosti z konkrétních okolností případu zjevné, že správní orgán je a bude nečinný (viz rozsudek Městského soudu v Praze dne 19. 12. 2016, č. j. 9 A 132/2016 – 69).

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

29. Městský soud v Praze ze všech uvedených důvodů pokládá žalobu za podanou v souladu se zákonem a za důvodnou. Vyhověl proto návrhu žalobce ovšem s tím, že žalovanému stanovil lhůtu pro rozhodnutí v délce 90 dnů. Takto stanovená lhůta umožní žalovanému, aby opatřil další důkazy, pokládá-li to pro rozhodnutí věci za nezbytné, a ve věci následně rozhodl. Současně poskytnutá lhůty nepřekračuje mezní lhůtu stanovenou § 81 odst. 2 s.ř.s.
30. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. ve věci plně úspěšnému žalobci přiznal právo na náhradu nákladů řízení, které představují 2 000,-Kč za zaplacený soudní poplatek a náklady právního zastoupení podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), (dále jen „vyhláška“). Žalobci byla přiznána náhrada za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a) a písm. d) vyhlášky po 3 100,-Kč, dvakrát náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 vyhlášky po 300,-Kč a 21 % DPH, celkem 10 228,-Kč

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 12. března 2019

JUDr. Slavomír Novák v.r.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.